

3.16 อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

3.16.1 ประวัติความเป็นมา

เดิมที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ เป็นชุมชนเล็ก ๆ ริมแม่น้ำมูล เรียกว่าหมู่บ้านท่าช้าง เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีความเจริญแห่งหนึ่งจากจังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากสถานที่ตั้งบ้านเรือนมีความเหมาะสม เพราะตั้งอยู่บริเวณชุมทางน้ำ ในอดีตท่าช้างจึงเป็นเมืองขนถ่ายสินค้า จากเรือกลไฟที่แล่นมาจากแม่น้ำโขง และแม่น้ำชี จึงมีความสำคัญในระดับเมืองท่าของมณฑลนครราชสีมา การขนถ่ายสินค้าในอดีตกระทำได้ด้วยควาญกระบือ เนื่องจากไม่มีถนนหนทางสะดวกเช่นปัจจุบัน ส่วนใหญ่จึงใช้ช้างเป็นพาหนะในการขนถ่ายสินค้าเป็นสำคัญ ประกอบกับเป็นเส้นทางของบรรดาช้างป่าที่มักลงมาหากินยังบริเวณชุมทางน้ำและความสมบูรณ์ของป่าในอดีต ที่นี้จึงถูกเรียกว่า “ท่าช้าง” ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้สร้างทางรถไฟสายแรกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากกรุงเทพฯ มาสิ้นสุดที่จังหวัดนครราชสีมา แต่ยังไม่สะดวกในการขนถ่ายสินค้า ดังนั้นในปลายปี พ.ศ. 2446 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ได้โปรดเกล้าให้สร้างทางรถไฟต่อจากเมืองนครราชสีมาถึงอุบลราชธานี พร้อมกับสร้างสะพานข้ามแม่น้ำมูล ทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของท่าเรือ โดยเฉพาะเมืองทางรถไฟสร้างเสร็จและเปิดดำเนินการ การขนถ่ายสินค้าทางเรือกลไฟก็ต้องปิดกิจการลง เพราะสินค้าสามารถขึ้นลงได้ที่สถานีรถไฟท่าช้าง รวมทั้งสามารถส่งไปยังเมืองต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็ว

อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา เป็นอำเภอที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานนาม “อำเภอเฉลิมพระเกียรติ” เนื่องในวโรกาสมหามงคลฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2539 เป็นอำเภอที่ไม่ต้องตั้งเป็นกิ่งอำเภอก่อนและทำพิธีเปิดที่ว่าการอำเภอเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2541 โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงเสด็จมาทำพิธีเปิด เดิมขึ้นอยู่กับอำเภอจักราช ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ ถนนเพชรมาตุคลา หมู่ที่ 14 บ้านตลาดตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา และมีคำขวัญประจำอำเภอว่า “เมืองไถ่อย่าง ช้าง สิงา พาล่องแพ แลไทรงาม ลือนามสนามบิน”

3.16.2 ที่ตั้งอำเภออาณาเขตขนาดพื้นที่

อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 271 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบสูง มีความสูงระหว่าง 140-240 จากระดับน้ำทะเลปานกลาง อยู่ห่างจากจังหวัดนครราชสีมาไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 18 กิโลเมตร และทางรถไฟระยะทางประมาณ 19 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อกับอำเภอใกล้เคียง ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ทางทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอจักราช อำเภอหนองบุญมาก และอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

3.16.3 ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะทางภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ โดยทั่วไปพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงลาดเอียงจากทิศตะวันตกและตะวันออกเฉียงใต้ไปทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร และมีคลองบริบูรณ์ไหลแยกจากลำตะคลองลงสู่ลำน้ำมูลบริเวณกลางพื้นที่อำเภอ

สภาพอากาศตลอดทั้งปี ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีสภาพเช่นเดียวกับสภาพอากาศโดยทั่วไปของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ มี 3 ฤดู ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 856.7 มิลลิเมตรต่อปี ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีอากาศเย็น มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 22 องศาเซลเซียส ฤดูร้อน เริ่มประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อน อุณหภูมิเฉลี่ย 30 - 35 องศาเซลเซียส

3.16.4 ลักษณะด้านเศรษฐกิจ

1) การประกอบอาชีพ จากข้อมูลพื้นฐานพบว่าประชากรในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการประมง ปศุสัตว์ รองลงมาคือการประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตารางที่ 397 แสดงการประกอบอาชีพของประชากร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

อาชีพ	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่มีอาชีพ	688	972	1,660
นักเรียน	2,076	2,108	4,184
นักศึกษา	210	277	487
ทำนา	2,328	2,509	4,837
ทำไร่	507	443	950
ทำสวน	11	17	28
ประมง	1	0	1
ปศุสัตว์	6	5	11
รับราชการ	232	187	419
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	13	5	18
พนักงานบริษัท	85	109	194
รับจ้างทั่วไป	4,478	4,075	8,553

ตารางที่ 397 แสดงการประกอบอาชีพของประชากร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (ต่อ)

อาชีพ	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ค้าขาย	295	493	788
ธุรกิจส่วนตัว	38	37	75
อื่นๆ	878	951	1,829
รวมทั้งสิ้น	11,846	12,188	24,034

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่ได้จากการสำรวจนี้ ไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านหรืออาศัยอยู่จริงได้

2) รายได้ จากข้อมูลพบว่าในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีรายได้เฉลี่ยของประชากรอยู่ที่ 49,600.82 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งตำบลที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ เทศบาลตำบลท่าช้าง เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจอำเภอ ส่วนตำบลที่มีรายได้เฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ตำบลหนองยางรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 45,810.91 บาทต่อคนต่อปี

ตารางที่ 398 แสดงรายได้ของประชากรจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ลำดับ	พื้นที่ตำบล/เทศบาล	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี(บาท)
1	ช้างทอง	47,232.49
2	ท่าช้าง	55,714.72
3	เทศบาลตำบลท่าช้าง	58,290.68
4	พระพุทธ	47,803.89
5	หนองงูเห่ล้อม	48,335.14
6	หนองยาง	45,810.91
รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ		49,600.82

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

3) รายจ่าย จากข้อมูลพบว่าในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด 827,112,230 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายทางการอุปโภคบริโภคจำนวนรวม 666,404,048 บาท ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข้าวสาร ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกรุบกรอบ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ค่าการเดินทาง (น้ำมันรถ ค่าโดยสาร) ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน ค่าบันเทิง หวย และการพนัน ค่าบุหรี่เหล้า ยาสูบ และอื่น ๆ ในขณะที่ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิตมีค่าใช้จ่ายรวมจำนวน 106,803,941 บาท ได้แก่ ค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า และค่าเครื่องจักรต่าง ๆ

ตารางที่ 399 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	20,072,647
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	20,072,647
ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	29,648,436
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	29,648,436
ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	26,780,835
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	26,780,835
ค่าเครื่องจักรต่างๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	30,302,023
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	30,302,023
ค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อข้าวสาร	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	43,500,777
	จำนวนรวม	43,500,777
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	180,720,449
	จำนวนรวม	180,720,449
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนม กรุบกรอบ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	42,585,187
	จำนวนรวม	42,585,187
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	22,556,625
	จำนวนรวม	22,556,625
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	9,141,275
	จำนวนรวม	9,141,275

ตารางที่ 399 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่ายอำเภอเฉลิมพระเกียรติ (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	9,957,776
	จำนวนรวม	9,957,776
ค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	43,946,465
	จำนวนรวม	43,946,465
ค่าการเดินทาง (ค่าน้ำมันรถ ค่าโดยสาร)	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	75,538,075
	จำนวนรวม	75,538,075
ค่าน้ำ ค่าไฟ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	180,374,846
	จำนวนรวม	180,374,846
ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	23,520,792
	จำนวนรวม	23,520,792
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	23,350,967
	จำนวนรวม	23,350,967
ค่าบันเทิง หวย และการพนัน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	7,262,838
	จำนวนรวม	7,262,838
ค่าบุหรี เหล้า ยาแดง	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	9,656,411
	จำนวนรวม	9,656,411
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	48,195,806
	จำนวนรวม	48,195,806
รวมทั้งหมด		827,112,230

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา (2553)

4) หนี้สินและ เงินออม จากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ประจำปี พ.ศ. 2554 พบว่าในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีหนี้สินจากบัญชีเฉลี่ย 3,755.48 บาทต่อคนต่อปี

จากข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ปี พ.ศ. 2553 พบว่า เกษตรกรอำเภอเฉลิมพระเกียรติกู้เงินจาก ธกส. เป็นเงินทั้งหมด 293.1 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพจำนวน 257 ล้านบาท กู้เพื่อการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 12.2 ล้านบาท และ กู้เพื่อการชำระหนี้ในระบบและอื่น ๆ จำนวน 23.9 ล้านบาท

5) กลุ่มองค์กร

ก. กลุ่มองค์กรชุมชนและองค์กรทางสังคมที่เข้มแข็งในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีกลุ่มประเภทกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรีแม่บ้าน และกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดังนี้

ตารางที่ 400 แสดงกลุ่มองค์กรในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก	กิจกรรมหลัก	ชื่อประธานกลุ่ม
อาสาสมัครคุมประพฤติ	8	ช่วยเหลือดูแลผู้ที่อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคุมประพฤติ	นายประกาศ รอดประพัฒน์
เครือข่ายคณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอ	123	พัฒนาและส่งเสริมอาชีพกลุ่มสตรีในพื้นที่	นางประคอง เกียกภูเหลือ้ม
ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	450	ช่วยเหลืองานด้านสาธารณสุขในระดับหมู่บ้าน	นางสมคิด ตากงเหลือ้ม
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (5 กลุ่ม)	75	ถ่ายทอดความรู้ทางด้านการเกษตรให้ประชาชนในพื้นที่	นาย สุมิตร โมงทองกลาง
กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านพระพุทธ	45	พัฒนาอาชีพของสตรีในตำบล	นางกิติมา จิตสำราญ

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโคราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

ข. กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ โอท็อปในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา มี ดังนี้

ตารางที่ 401 แสดงรายชื่อกลุ่มโอท็อปในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก	กิจกรรมหลัก	ชื่อประธานกลุ่ม
กลุ่มกรงนก	29	จักสานกรงนก	นางมินิ เซ็นทองกลาง หมู่ 8 ต.ช้างทอง
กลุ่มดอกไม้จัน	20	ทำดอกไม้จันและพวงหรีด	นางสมหมาย รัตนสูงศักดิ์ หมู่ 3 ต.ช้างทอง

ตารางที่ 401 แสดงรายชื่อกลุ่มโอทอปในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (ต่อ)

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก	กิจกรรมหลัก	ชื่อประธานกลุ่ม
กลุ่มงานฝีมือคอมพิวเตอร์	15	ระนาดจำลอง เสื้อ แปรรูปจากไม้ไผ่	นางสุกกร ใจจิณา หมู่ 5 ต.ท่าช้าง
กลุ่มสุราแช่พื้นเมือง	25	สุราขาวท่าช้าง	นางไสว พาศรี หมู่ 10 ต. ท่าช้าง
ทอเสื่อบ้านใหม่	53	เสื่อกก	นางประนอม ศรีจันทร์ หมู่ 12 ต.ท่าช้าง
ไข่เค็มใบเตย	48	ไข่เค็มใบเตย	นายจำเริญ ไกรคุ้ม หมู่ 5 ต.พระพุทธร
แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากสุกร	20	แหนมหมู	นางถวิล สุขรอด หมู่ 4 ต.พระพุทธร
จักสานตะกร้าบ้านหมูสี	30	ตะกร้าไม้ไผ่	นางชুম จุฑามณี หมู่ 6 ต.พระพุทธร
ขนมแปรรูปจากสมุนไพร	30	ข้าวเกรียบสมุนไพร	นางอวน ศรีแก้ว หมู่ 11 ต.พระพุทธร
สมุนไพรอบผิว	45	สมุนไพรอบผิว ซาไบหม่อน	นางละเอียด สุหรัายเพชร หมู่ 1 ต.หนองงูเห่าล้อม
ถั่วตัด งาตัด	84	ขนมถั่วตัด งาตัด	นางขวัญจิตร ชิดกลาง หมู่ 3 ต.หนองงูเห่าล้อม
ทอเสื่อบ้านสวาสดี	16	เสื่อกก	นางเปลวณู เสนกลาง หมู่ 5 ต.หนองงูเห่าล้อม
ตีมีดบ้านนาตาวงษ์	15	มีด ขวาน	นายประวิทย์ เขยโพธิ์ หมู่ 8 ต.หนองงูเห่าล้อม
ไม้กวาดเสียนตาล	36	ไม้กวาดเสียนตาล	นางสะอึ่ง จันทร์โพธิ์ หมู่ 9 ต.หนองงูเห่าล้อม

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโครงสร้าง ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

3.16.5 ลักษณะทางสังคม

1) ด้านประชากร อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 8,098 ครัวเรือน มีประชากรจำนวน 30,169 คน เป็นชายจำนวน 14,831 คน เป็นหญิงจำนวน 15,338 คน มีรายละเอียดเป็นรายตำบลดังนี้

ตารางที่ 402 แสดงจำนวนครัวเรือน และจำนวนประชากร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ตำบล	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ตำบลช้างทอง	1,100	2,261	2,351	4,612
ตำบลท่าช้าง	872	1,615	1,583	3,198
ตำบลพระพุทธ	1,659	2,843	3,052	5,895
ตำบลหนองงูเหลือม	2,651	4,716	4,946	9,662
ตำบลหนองยาง	1,816	3,396	3,406	6,802
รวม	8,098	14,831	15,338	30,169

ที่มา : กระทรวงมหาดไทย. http://stat.dopa.go.th/xstat/p5430_11.html (สืบค้น วันที่ 4 กรกฎาคม 2554)

ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับอำเภอ (จปฐ.2) ปี พ.ศ. 2554 โดยการสำรวจจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง ณ วันสำรวจ พบว่าประชากรอำเภอเฉลิมพระเกียรติจำแนกตามช่วงอายุได้ดังนี้

ตารางที่ 403 แสดงช่วงอายุของประชากร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ช่วงอายุประชากร (ปี)	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
น้อยกว่า 1 ปี	72	69	141
1- 2	257	258	515
3- 5	539	453	992
6- 11	1,092	1,084	2,176
12- 14	647	586	1,233
15- 17	695	652	1,347
18- 25	1,665	1,502	3,167
26- 49	4,937	5,279	10,216
50- 60	1,851	1,979	3,830
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	1,963	2,339	4,302
รวมทั้งหมด	13,718	14,201	27,919

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้ อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

2) ด้านการศึกษา

ก. ระดับการศึกษาของประชากรในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติส่วนใหญ่ จบการศึกษา
ชั้นประถมศึกษา ในระดับชั้น ป.4- ป.6 รองลงมาคือผู้ที่จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 404 แสดงระดับการศึกษาของประชากร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ระดับการศึกษา	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่เคยศึกษา	372	379	751
ต่ำกว่า ป.4	795	857	1,652
ป.4-6	5,569	6,034	11,603
ม.ศ. 1-3	79	50	129
ม.1-3	1,840	1,571	3,411
ม.ศ.4-5	47	21	68
ม.4-6	1,087	1,140	2,227
ปวช.	245	149	394
ปวส.	420	399	819
ปริญญาตรี	357	610	967
ปริญญาโท	19	17	36
ปริญญาเอก	4	3	7
อื่นๆไม่ระบุ	1,012	958	1,970
รวม	11,846	12,188	24,034

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอเฉลิมพระเกียรติ(2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้ อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

ข. สถานศึกษา ครูและนักเรียน อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีโรงเรียนจำนวน 23 แห่ง มีครู
ทั้งหมดจำนวน 200 คน มีนักเรียนจำนวน 3,518 คนโดยเฉลี่ยจำนวนครู 1 คนต่อจำนวนนักเรียน
ประมาณ 18 คน

ตารางที่ 405 แสดงจำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียนจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ตำบล	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียนนักศึกษา
เทศบาลตำบลท่าช้าง	2	25	529
ตำบลท่าช้าง	2	14	133
ตำบลช้างทอง	3	33	392

ตารางที่ 405 แสดงจำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียนจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (ต่อ)

ตำบล	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียนนักศึกษา
ตำบลพระพุทธ	4	26	533
ตำบลหนองงูเห่า	8	70	1,345
ตำบลหนองยาง	4	32	586
รวม	23	200	3,518

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโครงสร้าง ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

ค. การศึกษานอกระบบ (การศึกษานอกโรงเรียน) มีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน หรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ระดับอำเภอจำนวน 1 แห่ง และมีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำตำบลจำนวน 5 แห่ง และมีครูประจำศูนย์ระดับตำบล ๆ ละ 1 คน สำหรับเนื้อหาหลักสูตรเริ่มตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาพัฒนาทักษะอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน

3) ด้านการสาธารณสุข

ก. ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีสถานบริการด้านสาธารณสุข บุคลากร เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ ดังนี้

ตารางที่ 406 แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุข อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

สถานบริการสาธารณสุข	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
โรงพยาบาลประจำอำเภอ	1	ขนาด 30 เตียง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	6	
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	1	
คลินิกแพทย์	1	
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	2	

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

ข. บุคลากรทางด้านสาธารณสุข ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีบุคลากรเพื่อบริการประชากรในพื้นที่ ดังนี้

ตารางที่ 407 แสดงจำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

บุคลากร	จำนวน (คน)	ประชากรต่อบุคลากรทางการแพทย์ 1 คน
แพทย์	2	15,085
ทันตแพทย์	2	15,085

ตารางที่ 407 แสดงจำนวนบุคลากรทางด้านกายภาพและสาธารณสุข อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (ต่อ)

บุคลากร	จำนวน (คน)	ประชากรต่อบุคลากรทางการแพทย์ 1 คน
เภสัชกร	2	15,085
พยาบาลวิชาชีพ	24	1,257
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	450	67
สาธารณสุขอำเภอ	1	30,169

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

ค. สถานการณ์ด้านสาธารณสุขในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ พบว่า มีโรคที่จะต้องเฝ้าระวัง 5 อันดับแรกของอำเภอ มีจำนวนผู้ป่วยและจำนวนผู้ป่วยเมื่อเทียบอัตราส่วนต่อประชากรหนึ่งแสนคนมีดังนี้

ตารางที่ 408 แสดงการป่วยของประชากร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ลำดับที่	โรค	ผู้ป่วย (คน)	อัตรา 1:100,000
1	อุจจาระร่วง	417	125.80
2	ปอดบวม	47	14.179
3	อาหารเป็นพิษ	43	12.97
4	ไขเลือดออกรวม	38	11.46
5	ไขหวัดใหญ่	27	8.14

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

ง. อัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จากข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่าในปี พ.ศ. 2549 – 2553 อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร โดยใช้อัตรา 1: 1,000 ของประชากร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 409 แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2549	34,377	-
2550	34,637	0.76
2551	34,890	0.73
2552	34,916	0.07
2553	34,968	0.15

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2553)

4) ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มี ดังนี้ สถานีตำรวจภูธรเฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่บนถนนเพชรมาตุศลา ตำบลช้างทอง มีป้อมยามตำรวจ จำนวน 2 แห่ง นอกนี้ทำงานร่วมกับปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลประสานการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับทีมงานสำนักพัฒนาชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มพลังมวลชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ในพื้นที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างให้หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านปลอดภัย

โดยการกระตุ้นให้ราษฎรในพื้นที่ส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและลดปัญหาอาชญากรรมในท้องที่หมู่บ้าน

นอกจากนี้ในเขตเทศบาลให้มีการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและจัดตั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาล โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นผู้อำนวยการศูนย์อุปกรณ์ที่ใช้ในงานด้านป้องกันของเทศบาลยังมีไม่เพียงพอ โดยมีรถดับเพลิงที่มีความจุประมาณ 2,400 ลิตร จำนวน 1 คัน รถบรรทุกน้ำ ขนาด 10,000 ลิตร จำนวน 1 คัน เรือท้องแบน จำนวน 1 ลำ เครื่องสูบน้ำจำนวน 5 เครื่อง

5) ด้านศาสนา ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99.80 และมีองค์กรทางศาสนา คือ วัดจำนวน 30 แห่ง สำนักสงฆ์จำนวน 4 แห่ง และมีพระสงฆ์จำนวน 150 รูป

6) ภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีดังนี้

- ด้านเกษตร นางรำพรรณ ภู่มะดัน เลขที่ 56 หมู่ 2 ตำบลช้างทอง การคัดและการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว นายสมพงษ์ แน่นกระโทก เลขที่ 176 หมู่ 4 ตำบลหนองยาง ผลิตเชื้อราบีโรวอร์เรีย และการใช้สมุนไพรกำจัดแมลง

- ด้านหัตถกรรม นางอรุณศรี จันทร์พะเนา เลขที่ 6 หมู่ 6 ตำบลช้างทอง ทอเสื่อกก

- ด้านการแปรรูป นางลำพึง ยอดรัก เลขที่ 19/3 หมู่ 3 ตำบลท่าช้าง

- ด้านการแพทย์แผนไทย นายสมลักษณ์ ใจงูเหลือม 62 หมู่ 1 ตำบลหนองงูเหลือม การแปรรูปสมุนไพรโบราณ

นอกจากนี้ที่ ตำบลหนองงูเหลือม มีภูมิปัญญาด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืช การทำเส้นหมี่เป็นกิจกรรมในการนำข้าวมาทำการแปรรูป เพื่อแปรรูปแบบการประกอบอาหาร ซึ่งมีกรรมวิธีในการทำเริ่มตั้งแต่การคัดข้าวมาทำ ต้องเป็นข้าวที่มีคุณภาพแข็งเพื่อนำมาหุงต้ม เช่น ข้าวเหลืองประทิว ข้าวขาวปากหม้อ ข้าวที่ไม่ควรหุงจนอ่อนนุ่ม คือ ข้าวขาวมะลิซึ่งจะทำให้เกิดการเสียหายในการทำเส้นหมี่ หลังจากคัดเลือกข้าวได้แล้วจึงนำมาประกอบขบวนการทำ เมื่อได้เส้นหมี่แล้วก็นำมาประกอบอาหาร เช่น นำมาผัดหรือยำ เส้นหมี่เมื่อทำเป็นหมี่แห้งก็สามารถเก็บไว้ได้นาน

7) ด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอเฉลิมพระเกียรติได้มีการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น โดยมีการจัดงานเทศกาล ประเพณีที่สำคัญ ได้แก่

- พิธีบวงสรวงยาโมในหมู่บ้าน
- งานประเพณีบวชสามเณรภาคฤดูร้อน
- และงานประเพณีสำคัญอื่นๆ ทางพระพุทธศาสนา เช่น บุญเข้าพรรษา ออกพรรษา และวันสำคัญทางศาสนา ต่าง ๆ

8) ด้านกีฬาและนันทนาการ พื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีสถานที่ออกกำลังกายจำนวน 1 แห่ง คือ สวนภูมิทัศน์เทศบาลตำบลท่าช้าง หลังสถานีรถไฟอำเภอเฉลิมพระเกียรติ หมู่ที่ 14 ตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และมีการจัดการแข่งขันกีฬาระดับตำบลด้วยเพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีและเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้าน

3.16.6 ลักษณะทางการเกษตร

1) การกสิกรรม อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 91,151 ไร่ ครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 5,314 ครัวเรือน มีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 410 แสดงจำนวนครัวเรือนที่ปลูกพืช พื้นที่ปลูก และผลผลิตเฉลี่ยในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ลำดับที่	พืชเศรษฐกิจ	จำนวนครัวเรือนที่ปลูก	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตโดยเฉลี่ย (ตัน/ปี)
1	ข้าวนาปี	3,115	50,618	22,778.10
2	ข้าวนาปรัง	1,209	4,503	2,476.65
3	มันสำปะหลัง	1,052	26,346	31,615.2
4	อ้อย	478	5,316	6,676.89
5	ข้าวโพด	62	898	763.3
6	ไม้ผล	453	2,135	1,067.5
7	ผัก	353	1,137	227.4
8	ไม้ดอกไม้ประดับ	45	198	212

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

2) ด้านปศุสัตว์ จำนวนสัตว์จากการสำรวจในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ พบว่าในพื้นที่ มีการเลี้ยงสัตว์หรือปศุสัตว์หลัก ๆ ได้แก่ เลี้ยงโคเนื้อ กระบือ เป็ดเนื้อ เป็ดไข่ ไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ที่มีทั้งลักษณะเป็นฟาร์มขนาดกลางและขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสุกร ทั้งที่เป็นการเลี้ยงเป็นครัวเรือนและฟาร์มขนาดเล็ก ดังนี้

ตารางที่ 411 แสดงการทำปศุสัตว์ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	จำนวน	จำนวนครัวเรือน
1	โคเนื้อ	6,276	630
2	กระบือ	1,149	229
3	สุกร	3,838	453
4	เป็ดเนื้อ	9,189	735
5	เป็ดไข่	11,230	542
6	ไก่พื้นเมือง	180,170	121
7	ไก่เนื้อ	156,852	21
8	ไก่ไข่	3,197	15

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

3) ด้านการประมง พื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีเกษตรกรทำการประมงลักษณะการเลี้ยงปลาในกระชังบริเวณริมแม่น้ำมูลจำนวนหนึ่ง จากข้อมูลสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา ปี 2553 พบว่าอำเภอเฉลิมพระเกียรติมีการทำประมงน้ำจืด มีสัตว์น้ำจืดที่จับได้รวมทั้งอำเภอจำนวน 91.00 ตันต่อปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 412 แสดงปริมาณการจับสัตว์น้ำในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ชนิดสัตว์ที่จับ	ปริมาณการจับ(ตันต่อปี)
ปลาดุก	80.00
ปลานิล	7.00
ปลาตะเพียน	1
ปลาทับทิม	2
ปลาสลิค	1
รวม	91.00

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา (2553)

3.16.7 ลักษณะทางอุตสาหกรรม

สถานประกอบการอุตสาหกรรมอำเภอเฉลิมพระเกียรติมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตดำเนินการและประกอบการ จำนวน 21 แห่ง ซึ่งสามารถจำแนกตามลักษณะการประกอบการได้ดังนี้

ตารางที่ 413 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน
อุตสาหกรรมเกษตร	2
อุตสาหกรรมข้าว	2
อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	3
อุตสาหกรรมก๊าซและเชื้อเพลิง	2
อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์และเครื่องจักรกล	3
อุตสาหกรรมก่อสร้าง	2
อุตสาหกรรมไม้	4
อุตสาหกรรมเหล็ก	2
อุตสาหกรรมโลหะ	1
รวมทั้งหมด	21

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา (2553)

3.16.8 ลักษณะทางพาณิชย์กรรม

1) สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีการประกอบการด้านพาณิชย์กรรม จากการรวบรวมของคณะทำงานโครงการฯ พบ ดังนี้

- ธนาคาร จำนวน 1 คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีธนาคารอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง จำนวน 1 แห่ง มีการบริการตู้เอทีเอ็ม ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 1 แห่ง ตู้เอทีเอ็มธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จำนวน 1 แห่ง และตู้เอทีเอ็มธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวน 1 แห่ง

- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐาน และก๊าซ จำนวน 2 แห่ง
- ร้านตัดผมจำนวน 9 ร้าน
- ร้านซ่อมเครื่องยนต์ ฟันสิรยนต์จำนวน 10 แห่ง
- ร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้างจำนวน 7 แห่ง
- ร้านค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านขายของชำจำนวน 49 แห่ง
- ร้านเสริมสวยจำนวน 12 ร้าน
- ร้านถ่ายรูปจำนวน 3 แห่ง
- โรงสีจำนวน 2 แห่ง
- โรงงานทำขนมจีนจำนวน 1 แห่ง

2) การบริการที่พัก โรงแรม ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีร้านอาหาร และสถานบริการ 20 แห่ง มีบริการที่พักแต่เป็นขนาดเล็กจำนวน 2 แห่ง

3) การท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีสถานที่ท่องเที่ยว ที่สำคัญได้แก่

- ไทรงาม ตั้งอยู่ริมฝั่งลำน้ำมูล บ้านใหม่ หมู่ที่ 12 ตำบลท่าช้าง บนเนื้อที่ 8 ไร่ มีอายุหลายร้อยปีมีความสวยงามมาก แผ่กิ่งก้านสาขาออกสาวยตาแก่ผู้ได้พบเห็น ต่างออกปากชมว่าสวย และสมบูรณ์กว่าที่อื่นที่เคยพบเห็นมาในเทศบาลวันสงกรานต์ของทุกปี ชาวท่าช้างได้ร่วมกันจัดงานวันสงกรานต์ขึ้นที่บริเวณไทรงามตั้งแต่ พ.ศ.2500 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งขณะนี้ทางอำเภอได้ปรับปรุงพื้นที่ไทรงามไว้รองรับนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกและปลอดภัยในทุก ๆ ด้าน

- ล่องแพ เนื่องจากสภาพลำน้ำมูลมีน้ำตลอดปี มีปริมาณน้ำอย่างเพียงพอ เนื่องจาก มีเขื่อนยางกั้นน้ำทางอำเภอจึงได้ให้ภาคเอกชนดำเนินการจัดล่องแพ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าส่วนราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้มีแพรับนักท่องเที่ยว 2 แห่ง ได้แก่ ปากปะคาบเรสท์ เป็นแพขนาดเล็กและกลาง จุผู้โดยสาร 10 – 18 คน และ 15 – 20 คน และสวนแสงเพชร สถานที่พักผ่อนครบวงจรและบริการล่องแพ ขนาด 10 – 20 คน และ 30 – 35 คน

- ชมซากช้างโบราณ ซากช้างโบราณที่บ่อทรายที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ทุกบ่อทรายจะมีสภาพชิ้นส่วนของซากช้างแตกต่างกันไป แต่ละบ่อมีความลึกประมาณ 30 - 50 เมตรจากระดับดินเดิม จะพบซากสัตว์ต่างๆ โดยเฉพาะซากช้างโบราณยุคคึกค้ำบรรพ์ ผู้เชี่ยวชาญจากกรมทรัพยากรธรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ร่วมกับองค์กรต่างประเทศได้วินิจฉัยว่าเป็นซากช้างคึกค้ำบรรพ์ คอมโพเซอเรียม มีความสูงประมาณ 2 เมตร มีงวงสั้นกว่าช้างปัจจุบัน มีงาตรง 2 คู่จากขากรรไกรบนและล่าง เป็นช้างที่วิวัฒนาการมาจากช้างรุ่นแรกแห่งดินแดนอียิปต์ที่มีขนาดเท่าหมู ที่มีชื่อ “โมริธิเรียม” สำหรับที่พบที่ตำบลท่าช้างนี้ อายุตอนปลายของสมัยไมโอซีนตอนกลาง มีอายุราว 13-15 ล้านปีก่อน ขณะนี้ชิ้นส่วนกระดูกช้างส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้บนที่ว่าการอำเภอเฉลิมพระเกียรติ และกรมทรัพยากรธรณีร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้แจ้งว่าผลของการตรวจสอบซากฟอสซิลจากบ่อทราย ตำบลท่าช้าง ยืนยันว่าชิ้นส่วนของช้างได้สูญพันธุ์ไปแล้วมีอยู่ 3 ชนิด คือ ช้างคอมโพเซอเรียม มีงา 2 คู่ อายุ 25-13 ล้านปี ช้างสเตโกโลโพดอน มีอายุ 25 - 5 ล้านปี และช้างไดโนเซอเรียม เป็นช้าง 2 งา 1 คู่ อายุ 2.5-1.7 ล้านปี

3.16.9 ลักษณะทางโครงสร้างพื้นฐาน

1) การคมนาคม

- ทางหลวงหมายเลข 226 จากจังหวัดนครราชสีมาถึงอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ระยะทางประมาณ 18 กิโลเมตร สามารถเดินทางต่อไปได้ถึงจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี และเส้นทางที่ตัดไปยังจังหวัดอื่น ๆ อีก นอกจากรถไฟโดยสารที่วิ่งระหว่างจังหวัดนครราชสีมา หรือจากกรุงเทพฯ ถึงจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานีแล้ว ยังมีรถประจำทางเป็นรถโดยสารขนาดกลาง และรถสองแถววิ่งระหว่างจังหวัดนครราชสีมา ถึงเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง

- ทางหลวงหมายเลข 2 จากกรุงเทพ-นครราชสีมา-ขอนแก่น จากถนนหมายเลข 2 เมื่อออกจากจังหวัดนครราชสีมา ถึงทางแยกเข้าวัดพนมวัน และเขตตำบลหนองสูงเหลื่อมสามารถตัดเข้าอำเภอเฉลิมพระเกียรติได้

- ทางจากอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา เมื่อถึงบ้านด่านเกวียน สามารถเลี้ยวเข้าถนนของกรมโยธาธิการ มาตามเส้นทางถึงบ้านพระพุทธเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ โดยเป็นถนนลาดยางมาตรฐาน

- ทางรถไฟ เดินทางโดยขบวนรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพฯ - อุบลราชธานี และกรุงเทพฯ - สุรินทร์

- สำหรับถนนเข้าถึงหมู่บ้านทุกหมู่บ้านส่วนมากเป็นถนนลาดยางและถนนคอนกรีต และถนนลูกรังบางสายเนื่องจากอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ประสบกับภาวะน้ำท่วมทุกปี มีผลให้ถนนชำรุดเป็นเหตุทำให้ถนนเชื่อมระหว่างอำเภอ ตำบลและจังหวัด หมู่บ้านขาดคุณภาพ ประกอบกับการบรรทุกสินค้าเกษตรน้ำหนักเกินอัตราที่กำหนด เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ฯลฯ

- ทางอากาศ กรมการบินพาณิชย์ ได้ก่อสร้างท่าอากาศยานนครราชสีมา ขึ้นที่บ้านหนองเต็ง ตำบลช้างทอง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

2) ทางโทรคมนาคม ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีดังนี้ ระบบการสื่อสารในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง จะมีที่ทำการไปรษณีย์หมู่บ้าน 1 แห่ง อยู่ภายใต้การดำเนินการของภาคเอกชน

โทรศัพท์สาธารณะติดตั้งจำนวน 17 เครื่อง แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชากรภายในเขตเทศบาล และโทรศัพท์เคลื่อนที่ มีทั้งหมดประมาณร้อยละ 60 ต่อประชากรทั้งหมด มีโทรศัพท์ประจำบ้าน จำนวน 4,566 เครื่อง และมีหอกระจายข่าว จำนวน 6 แห่ง

3) ประปาเทศบาลไม่มีการประปาบริการประชาชนภายในเขตเทศบาล เนื่องจากการประปาอยู่ในความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดนครราชสีมา

มีการประปาส่วนภูมิภาคจำนวน 1 แห่งและการประปาชนบทจำนวน 1 แห่ง ให้บริการประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง ส่วนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีการจัดทำประปาหมู่บ้านครบทุกหมู่บ้าน

4) แหล่งน้ำ ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในระดับครัวเรือนและระดับชุมชนดังนี้

ตารางที่ 414 แสดงจำนวนแหล่งน้ำในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ปี พ.ศ. 2552-2554

ประเภทแหล่งน้ำ	2552		2553		2554	
	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง
บ่อส่วนตัว	104	103	104	103	4	4
บ่อสาธารณะ	43	26	44	27	42	26

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

5) ไฟฟ้า ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติมี ดังนี้ มีหน่วยบริการผู้ใช้ไฟฟ้าสังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 2 แห่ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ปริมาณการผลิตกระแสไฟฟ้าเพียงพอกับความต้องการของประชาชน โดยประชาชนมีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน แต่ยังคงขาดระบบไฟฟ้าสาธารณะครอบคลุมทั่วพื้นที่ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติประชากรในพื้นที่มีไฟฟ้าใช้จำนวน 7,566 ครัวเรือน

3.16.10 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) ทรัพยากรดิน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย และดินตะกอน ดินเหนียว เหมาะสำหรับการเพาะปลูกข้าว ปลูกผัก ปลูกพืชไร่ ซึ่งกลุ่มดินในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีดังนี้

- กลุ่มดินที่ 2 3 7 18 เป็นพื้นที่อยู่ในเขตที่ราบส่วนตอนล่างใกล้กับริมแม่น้ำ อยู่ในบริเวณตำบลหนองสูงเหนือ และตำบลท่าช้าง พื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมในการทำนาข้าว ในฤดูแล้งสามารถปลูกพืชผักหรือพืชอายุสั้นได้ หากมีแหล่งน้ำ

- กลุ่มดินที่ 59 อยู่ในเขต บางส่วนของ ตำบลพระพุทธ และตำบลหนองยาง มีความเหมาะสมในการปลูกข้าว ดินค่อนข้างเป็นทรายมีลูกรัง ขาดน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วง

- กลุ่มดินที่ 20 อยู่ในเขตหมู่ที่ 8 มีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกข้าว เนื่องจากดินเป็นดินเค็มหรือดินมีเกลือ อยู่ในเขตตำบลท่าช้าง ตำบลพระพุทธ และตำบลหนองสูงเหนือ

- กลุ่มดินที่ 40 อยู่ในเขตป่าสงวนหนองเต็ง - จักราช ดินค่อนข้างเป็นดินทรายมีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่

2) ทรัพยากรน้ำ อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีทรัพยากรแหล่งน้ำที่สำคัญ จำนวน 4 แห่ง ดังนี้

- แหล่งน้ำผิวดิน มีลำน้ำมูล ลำบริบูรณ์ ลำตะคองและคลองส่งน้ำตะกุด

- แหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำใต้ดินหากขุดลึกมากน้ำค่อนข้างเค็มและกร่อย หากขุดเจาะในระดับ 4-6 เมตร สามารถใช้ในการอุปโภคได้

- ลำน้ำมูล ไหลมาจากทิศใต้ขึ้นไปทางทิศเหนือของอำเภอเฉลิมพระเกียรติผ่านตำบลหนองยาง ตำบลท่าช้าง ตำบลพระพุทธ และตำบลช้างทอง

- ลำบริบูรณ์ ไหลจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกของอำเภอ

เฉลิมพระเกียรติ ผ่านตำบลหนองงูเหลือม ตำบลพระพุทธร และตำบลท่าช้าง ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ในการใช้น้ำด้านการเกษตร ทำนาปี และนาปรังเพียงพอเฉพาะในฤดูฝน และมีปริมาณน้ำมากเกินไปในฤดูแล้ง ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการน้ำของกรมชลประทาน ซึ่งการบริหารจัดการน้ำมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านผู้นำชุมชนและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อปฏิบัติตามนโยบายของกรมชลประทาน

3) ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีพื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญ 2 แห่ง คือ ป่าสงวนแห่งชาติ หนองเต็ง-จักราช เนื้อที่ 81,875 ไร่ และป่าสงวนแห่งชาติหนองเต็ง-จักราช แปลง 2 เนื้อที่ 10,206 ไร่

3.16.11 ด้านการเมือง

1) การเมืองระดับชาติ พื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติไม่มีสาขาพรรคการเมืองตั้งอยู่ในพื้นที่ การแข่งขันทางการเมืองไม่รุนแรงมากนัก และนักการเมืองระดับประเทศกับนักการเมืองระดับท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ที่นักการเมืองระดับประเทศมีอำนาจเหนือกว่าที่มาในรูปแบบการให้การอุปถัมภ์ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้ผู้นำหรือนักการเมืองท้องถิ่นหลายคนก็กลายเป็นผู้อยู่ได้บังคับบัญชาของนักการเมืองระดับประเทศ

2) การเมืองระดับท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีกลุ่มทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มผู้มีอำนาจอยู่ในเขตเทศบาล กระบวนการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการทำงานประสานความร่วมมือจากเครือข่าย องค์กรการเมืองทั้งระดับพื้นที่และระดับประเทศ เพื่อให้เกิดโครงการพัฒนาในพื้นที่ แต่ว่ากระบวนการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่นบางแห่งไม่ได้เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่กระบวนการทำแผนพัฒนา การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ จึงทำให้แผนการพัฒนาของท้องถิ่นจึงเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก

3) การเมืองภาคพลเมือง ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีความเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชนอยู่บ้าง และเป็นกลุ่มคนที่ทำงานเชื่อมประสานกับเครือข่ายการเมืองภาคประชาชนในระดับจังหวัด ทั้งนี้ไม่ได้มุ่งเน้นไปสู่การตรวจการทำงานของฝ่ายบริหารท้องถิ่น แต่เน้นกระบวนการทำงานที่จับมือทำงานร่วมกัน เช่น กลุ่มแก้ไขปัญหาน้ำท่วม และกลุ่มอื่นๆ

3.16.12 ด้านการจัดการภาครัฐการภูมิภาคและท้องถิ่น

อำเภอเฉลิมพระเกียรติจำแนกการปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ ดังนี้

1) หน่วยงานราชการส่วนกลาง ได้แก่ โรงพยาบาลอำเภอเฉลิมพระเกียรติ และสำนักงานสาธารณสุขประจำอำเภอ

2) หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคอยู่ในพื้นที่ ได้แก่ ที่ทำการปกครองอำเภอ ฝ่ายบัตรประชาชนและทะเบียน สถานีตำรวจภูธรอำเภอเฉลิมพระเกียรติ สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงาน

เกษตรอำเภอ ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน สำนักงานสัสดีอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานที่ดินอำเภอ สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอ และสำนักสรรพากรอำเภอ

3) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ราชการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ชกส.) และการประปาส่วนภูมิภาค

4) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอเฉลิมพระเกียรติมีการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

ก. องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีศูนย์ประสานงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด อยู่ในพื้นที่

ข. องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง องค์การบริหารส่วนตำบลพระพุทธ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเกลืออม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาง และองค์การบริหารส่วนตำบลช้างทอง

ค. เทศบาล จำนวน 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลท่าช้าง

1) การปกครองท้องที่ แบ่งเขตการปกครองตาม พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2547 เป็น 5 ตำบล 61 หมู่บ้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 415 แสดงจำนวนหมู่บ้าน จำแนกตามตำบล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน
ช้างทอง	8	บ้านส้ม บ้านหนองป่าโอบ บ้านหนองเต็ง บ้านโนนพะยอม บ้านหนองม่วง บ้านหนองกรด บ้านทวก และบ้านกรูด
ท่าช้าง	16	บ้านขาม บ้านโนนเลียบ บ้านหนองหอย บ้านสามแคว บ้านหนองบัวรี บ้านช่องโค บ้านด่านท่าแดง บ้านโนนสะเดา บ้านตะกุดขอนแก่น บ้านมะดัน บ้านหนองบัว บ้านใหม่ บ้านท่าช้าง บ้านตลาดท่าช้าง บ้านพิมาน และบ้านโนนไม้แดงเหนือ
พระพุทธ	12	บ้านกันผม บ้านฝั่งตะคอง บ้านพระพุทธ (ม.3) บ้านพระพุทธ (ม.4) บ้านพระพุทธ (ม.5) บ้านหมูสี บ้านด่านกะตา (ม.7) บ้านด่านกะตา (ม.8) บ้านเขว้า บ้านบุตานนท์ บ้านหนองเรือ และบ้านน้ำไหล
หนองงูเหลือม	15	บ้านโนนกรด บ้านหนองงูเหลือม บ้านรวง บ้านพระวังหาร บ้านสวาสดี (ม.5) บ้านสวาสดี (ม.6) บ้านประกานปรัง บ้านนาตาวงษ์ บ้านโนนหมั่น บ้านโดนด บ้านเสม็ด บ้านโพธิ์น้อย บ้านโพธิ์ปรือแวง บ้านสลักไค และบ้านหนองแดง
หนองยาง	10	บ้านหนองยาง (ม.1) บ้านหนองยาง (ม.2) บ้านทุ่งน้อย บ้านโคกวงวน บ้านโสง บ้านตะกุดเวียน บ้านโสงหนองบัว บ้านหนองบัวโลก บ้านดอนไพร และบ้านโคกสามัคคี

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโคราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (2554)

3.16.13 การวิเคราะห์ศักยภาพอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

จากการจัดการประชุมเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนรวมทั้งสิ้น 60 คน ประกอบด้วย ผู้นำกลุ่มต่างๆ จำนวน 24 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 คน หน่วยราชการต่าง ๆ จำนวน 15 คน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน 10 คน และผู้แทนสภาวัฒนธรรม จำนวน 1 คน ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีส่วนร่วมในการระดมสมองและวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอดังนี้

1) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่เป็นปัจจัยหนุนและปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนหรือปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 416 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีแม่น้ำมูลไหลผ่าน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ทางด้านการประมง การเกษตร และเป็นน้ำใช้ในชีวิตประจำวัน - ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ป่าหนองเต็งเป็นแหล่งอาหารทางธรรมชาติของประชาชนในพื้นที่เขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ - อัตลักษณ์ของอำเภอ คือ การค้นพบโครงกระดูกช้างโบราณมากที่สุด 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำมูลโดยไม่ได้รับการบำบัดก่อน เป็นต้นเหตุทำให้เกิดน้ำเน่าเสียได้ในอนาคต - งบประมาณด้านการพัฒนาแหล่งน้ำยังไม่ต่อเนื่อง - มีการลักลอบตัดไม้ในที่สาธารณะ - เกษตรกรส่วนใหญ่ยังใช้ปุ๋ยเคมี ทำลายระบบนิเวศน์ - ดินและน้ำเค็มที่เป็นผลกระทบจากการอุตสาหกรรมของกลุ่มนายทุน - การคมนาคมในพื้นที่บางแห่งยังไม่สะดวก ทำให้การขนส่งพืชผลทางการเกษตรล่าช้า
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนยังมีการแบ่งปันเอื้ออารีต่อกัน มีวิถีชีวิตอยู่เป็นกลุ่มเครือญาติ ครอบครัวอบอุ่น - มีการศึกษาทั้งในและนอกระบบ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ทุกระดับ มีกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็งในชุมชน สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้ด้วยตนเอง ทำให้สมาชิกมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการพัฒนาคน ขาดความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพอย่างชัดเจน - การรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนยังไม่ทั่วถึง - เด็กเยาวชนใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ - ไม่มีศูนย์ฝึกอบรม ฝึกอาชีพ - ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสนใจดูแลรักษาสุขภาพของตนเองในเบื้องต้น

ตารางที่ 416 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พืชผลผลิตทางการเกษตรหลายชนิด เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง เป็นต้น - มีรายได้จากการจำหน่ายข้าวเป็นอันดับหนึ่ง - เป็นแหล่งผลิตข้าวพันธุ์ดี โดยใช้พันธุ์ข้าวหอมมะลิ 105 ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับจังหวัดปี พ.ศ. 2554 และเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจำหน่ายให้ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว นครราชสีมา เพื่อจำหน่ายให้ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว นครราชสีมา - มีกลุ่มผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ทำกันในหลายหมู่บ้าน 	<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้นทุนการผลิตสูงและเกษตรกรไม่มีความรู้เรื่องการลดต้นทุนการผลิต - ผลผลิตทางการเกษตรได้ปริมาณน้อยลง เนื่องจากเกษตรกรไม่มีความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร ขาดเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา - เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมี และสารไล่แมลงทำลายระบบนิเวศน์ - สินค้าโอท็อปขาดการปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีตลาดไม่ถาวร ผลิตภัณฑ์ยังไม่เป็นที่น่าสนใจ - เกษตรกรในพื้นที่มีปัญหาหนี้สินสูง
<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกลุ่มการเมืองภาคประชาชนที่ลุกขึ้นมาทำงานเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง - มีกลุ่มผู้นำที่ทำงานอย่างจริงจังเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น - มีการประสานผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างภาคการเมืองทุกส่วน ไม่แข่งขันรุนแรง - ประชาชนเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล 	<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณดำเนินการ และการส่งเสริมยังไม่ตรงจุดสำคัญเท่าไร ทำให้ไม่กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน - ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานราชการทำให้งบประมาณซ้ำซ้อน และการพัฒนาไม่ยั่งยืน - ระเบียบกฎหมายที่บังคับใช้กับท้องถิ่นไม่สอดคล้องและเอื้อต่อการปฏิบัติงาน - งบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลสู่ท้องถิ่นน้อยและล่าช้า - การจัดกิจกรรม โครงการของรัฐไม่สามารถกำหนดเวลาดำเนินการได้อย่างชัดเจน เนื่องจากบางกิจกรรมต้องรอการจัดสรรงบประมาณ

ตารางที่ 416 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิธีบวงสรวงยาโมในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เป็นประจำทุกปี - มีการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม ท้องถิ่นทุกเทศกาล - มีวัดและสำนักสงฆ์ เป็นสถานที่จัดพิธีทางศาสนาในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันออกพรรษา วันเข้าพรรษา และประเพณีบวชสามเณรภาคฤดูร้อนในเดือนเมษายนของทุกปี - มีภูมิปัญญา ความเชื่อ ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม เช่น การบูชาแม่โพสพ การทำบุญเรียกขวัญข้าว การไหว้ผีตาแฮก 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มผู้รู้เรื่องวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ท้องถิ่นเหลือน้อยลงทุกที - ขาดกระบวนการสืบทอดความรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของท้องถิ่นสู่คนรุ่นใหม่ - โรงเรียนในพื้นที่ไม่ได้มีการนำองค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ท้องถิ่นไปใช้ในการเรียนการสอน

2) การวิเคราะห์ โอกาส และอุปสรรคหรือข้อจำกัด ที่เป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 417 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลมีนโยบายปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน โดยการขยายถนนจากสองเลนเป็นสี่เลนต่อจากอำเภอเฉลิมพระเกียรติเชื่อมกับจังหวัดบุรีรัมย์ - รัฐมีนโยบายพัฒนาเส้นทางรถไฟทางคู่ เป็นโอกาสทั้งของผู้ใช้บริการทั่วไปและการขนส่งสินค้าเกษตร - นโยบายและกระแสการลดโลกร้อนด้วยการไม่ตัดไม้ทำลายป่า เป็นโอกาสให้ชาวอำเภอเฉลิมพระเกียรติได้ช่วยกันดูแลรักษาผืนป่าที่มีอยู่ร่วมกัน 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ที่เกิดมากขึ้นทำให้ยากต่อการคาดเดาในการทำการเกษตร - การบุกรุกพื้นที่แล้วนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ของกลุ่มนายทุนนอกพื้นที่ - ถนนที่กว้างขึ้น ทำให้ประชาชนคนใช้ถนนขับรถเร็ว ขาดความระมัดระวัง - โรคระบาดของโรคพืช โดยเฉพาะ โรคระบาดในนาข้าวที่สร้างความเสียหายต่อเกษตรกร

ตารางที่ 417 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ข.ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระแสการดูแลสุขภาพโดยใช้หลักการแพทย์พื้นบ้านทำให้ชาวบ้านได้นำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้มากขึ้น - รัฐมีโครงการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนของอำเภออย่างต่อเนื่อง - รัฐบาลมีนโยบายเรียนฟรี ทำให้เด็กด้อยโอกาสในพื้นที่มีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น 	<p>ข.ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การนำเสนอข่าว ละคร และโฆษณาต่าง ๆ ผ่านสื่อกระแสหลัก ทำให้เป็นแบบอย่างไม่ดีต่อเด็กและเยาวชน - งบประมาณสนับสนุนจากรัฐโดยส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาด้านวัตถุ มากกว่าการพัฒนาคน - การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติด จากภายนอกชุมชน
<p>ค.ด้านเศรษฐกิจ /อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดด้านการพัฒนาการเกษตรข้าว ข้าวหอมมะลิมันสำปะหลัง - รัฐบาลมีนโยบายรับประกันรายได้ เช่น ข้าวมันสำปะหลังในทุกฤดูกาลผลิต - กระแสการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีกระบวนการส่งเสริมในทุกระดับ - จังหวัดนครราชสีมามีโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรจำนวนมาก 	<p>ค.ด้านเศรษฐกิจ /อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การลงทุนขาดการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง - ผู้ผลิตไม่มีอำนาจในการต่อรองในเรื่องราคาพืชผลผลิตและปัจจัยการผลิต - ราคาพืชผลผลิตตกต่ำ ในขณะที่ราคาปัจจัยการผลิตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง - นโยบายขึ้นค่าแรงงาน 300 บาทมีผลกระทบต่อจ้างแรงงานภาคเกษตร
<p>ง.ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่วนราชการมีการจัดการฝึกอบรมเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง - การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นชัดเจนทำให้มีงบประมาณมาสนับสนุนชุมชนมากขึ้นทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล - รัฐมีกระบวนการในการพัฒนาคน มีผู้นำ อยู่ในหลายพื้นที่ 	<p>ง.ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเมืองแบบอุปถัมภ์ต่างคนต่างตอบแทน ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่มีอิสระในการตัดสินใจ - มีกระบวนการทุจริตคอร์รัปชัน และทำงานกันอย่างไม่โปร่งใส จนกลายเป็นเรื่องธรรมดาที่ทุกคนยอมรับได้ - ผลประโยชน์ทับซ้อนของกลุ่มการเมืองทุกระดับ

ตารางที่ 417 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้าน โอกาส และอุปสรรค ของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีระบบการสื่อสารที่ทันสมัย และเยาวชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย - การเปิดประชาคมอาเซียนทำให้เด็ก เยาวชน และคนในพื้นที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสารที่มีความรวดเร็ว ทำให้มีการนำวัฒนธรรมจากภายนอกเข้าไปสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีโอกาสขาดอัตลักษณ์ของตนเอง - กระแสการไหลของวัฒนธรรมภายนอก ทำให้ยากต่อการควบคุมและส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น

3.16.14 ข้อเสนอแนะการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพ

จากการจัดเวทีอำเภอโนนไทย ที่ประชุมได้มีการนำเสนอให้มีการขับเคลื่อนประเด็นเพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพทั้งภาครัฐ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ประชาชน นักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน นักการเมือง และอื่น ๆ รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไปพร้อมกับการขับเคลื่อนงานปฏิรูปโคราช จึงมีข้อเสนอแนะให้ทำงานผ่านการขับเคลื่อนงานเชิงประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ประเด็นด้านการเกษตร เนื่องจากประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นที่ 2 ประเด็นด้านการพัฒนาคน เพราะคนหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นบุคลากรที่จำเป็นและมีคุณค่ามากที่สุด จึงต้องพัฒนาให้เจริญงอกงามไปพร้อม ๆ กันกับด้านอื่น ๆ

ประเด็นที่ 3 ประเด็นด้านสุขภาพ การที่คนมีสุขภาพดีจะส่งผลให้จิตใจและร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ทำให้การทำงานใด ๆ ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 4 ประเด็นด้านประเพณี วัฒนธรรม เนื่องจากปัจจุบันประเพณีวัฒนธรรมไทยกำลังจะถูกกลบเลือนโดยวัฒนธรรมต่างชาติ ซึ่งเข้ามามีอิทธิพลต่อเด็ก เยาวชนไทย ทั้งทางสื่อ โฆษณา อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

ประเด็นที่ 5 ด้านการกระจายอำนาจ เนื่องจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ทุกระดับยังไม่มี การบูรณาการการทำงานอย่างชัดเจนทำให้การจัดสรรงบประมาณซ้ำซ้อน ควรจะมีการบูรณาการกันทุกระดับ

ประเด็นที่ 6 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปัจจุบันประชาชนให้ความสำคัญและเอาใจใส่การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมน้อย เช่น การกำจัดขยะ แหล่งน้ำ ป่าไม้ เผาตอซัง ฯลฯ